

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Jatkuva hoito lintuvesillä

Kokemuksia ja tuloksia Oulun seudun arvokkailta lintuvesiltä

Jorma Pessa

Ylitarkastaja, FM, luonto ja alueiden käyttö -yksikkö

Kuva: Metsähallitus/Jari Peltomäki

Jatkuva hoito POPELY:n lintuvesillä tarkoittaa

Nautakarjan laidunnusta (~4500 ha)

*Lammaslaidunnusta
(~200 ha)*

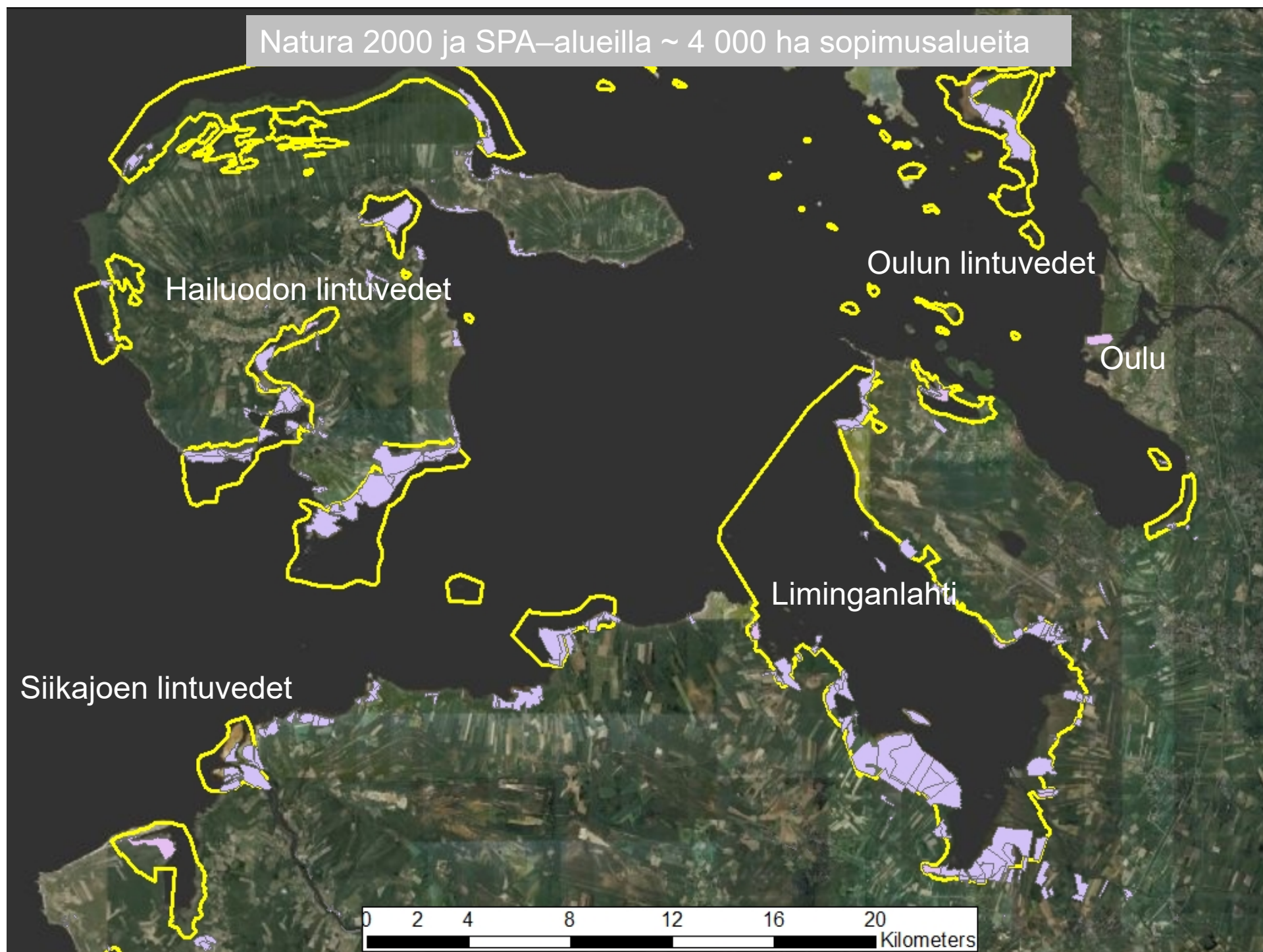
*Koneellista niittoa
(~350 ha)*

*Hoitoraivausta
(~100 ha)*

Natura 2000 ja SPA-alueilla ~ 4 000 ha sopimusalueita

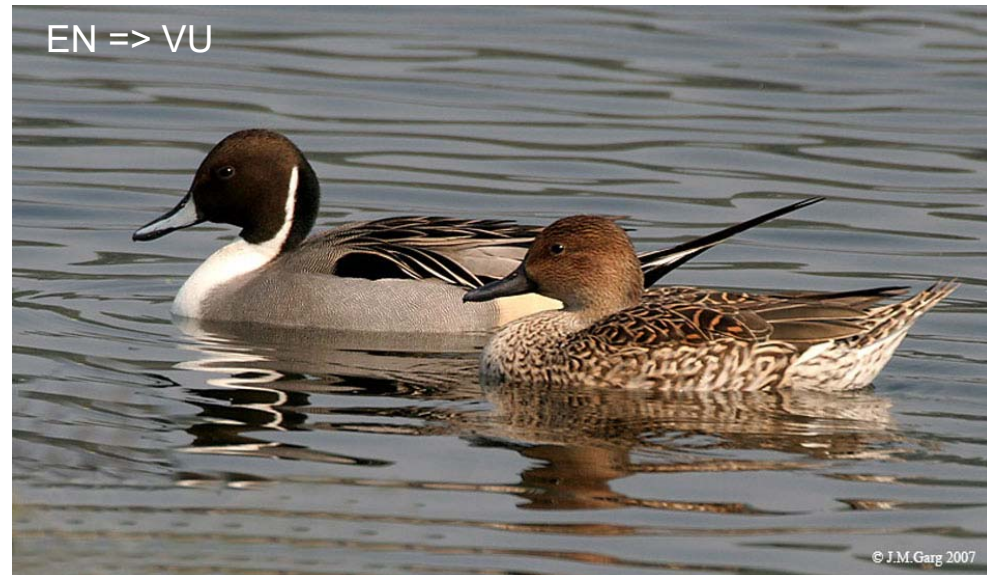

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Miksi kohteita hoidetaan?

Monimuotoisuus vähenee – luontotyytit ja lajisto uhanalaistuvat

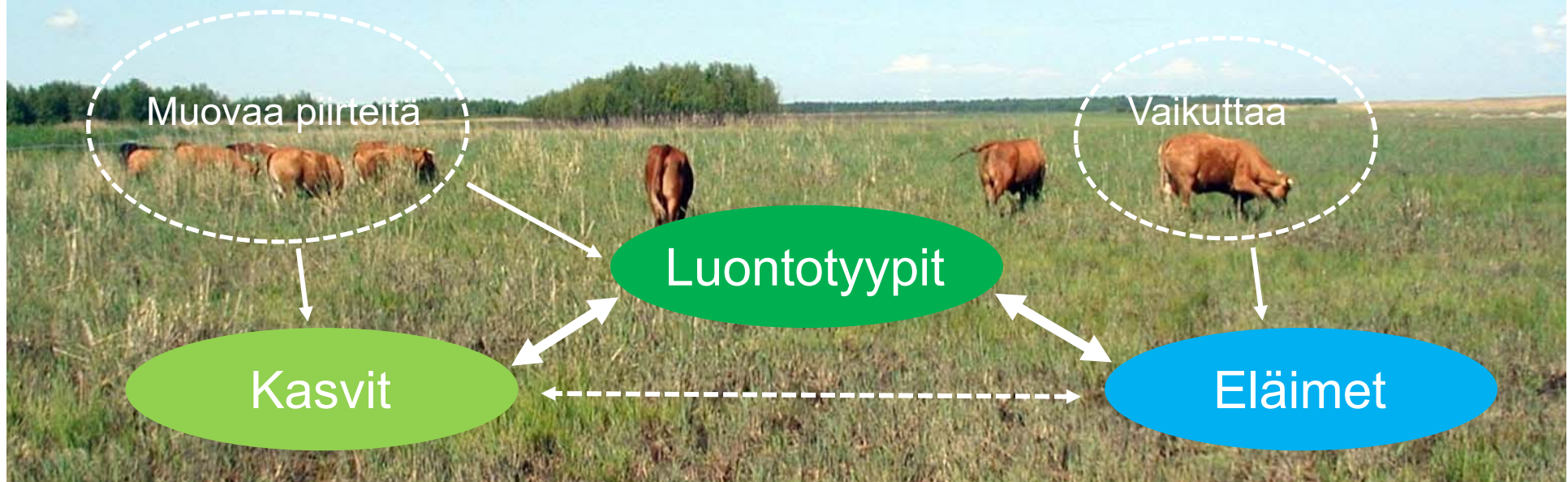

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Tavoite: "Luonnon monimuotoisuus lisääntyy"

(Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020)

Viljelijät => ELY-keskukset => ympäristökorvaussopimukset

Monen uhanalaisen kosteikkolintulajin pesimäkannat ovat kehittyneet suotuisasti hyvin hoidetuilla kosteikoilla

- Valtakunnallisesti taantuneiden lajien kannanmuutokset lievempiä, osa vakaita ja eräät populaatiot ovat runsastuneet
- Keskeisten elinympäristöjen laatu on parantunut
- Hoitoalueet ovat houkuttelevia => valtakunnallisesti merkittäviä keskittymiä
- Tiheä korkealaatuisten pesimäympäristöjen verkosto vähentää populaatioiden alueellista häviämisoriskia

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

POP + / Suomi –	POP ± / Suomi –	POP suurempi +	POP pienempi –	Hoitovaste +
harmaalokki	etelänsuosirri	harmaasorsa	haapana	jänkäkurppa
kalatiira	punajalkaviklo	luhtakana	heinätavi	lapintiira
keltavästäräkki		mustapyrstökuiri	härkälintu	laulujoutsen
kiuru		pikkutylli	jouhisorsa	merihanhi
kivitasku		sinisorsa	kuovi	pikkulokki
lapasorsa			naurulokki	selkälokki
liro			punasotka	suopöllö
merilokki			suokukko	
metsäviklo			taivaanvuohi	
nokikana			tukkasotka	
pajusirkku				
pensastasku				
pikkulepinkäinen				
punavarpunen				
rantasipi				
ruokokerttunen				
ruskosuohaukka				
silkkiuikku				
tavi				
tylli				
valkoviklo				
västäräkki				
Lajeja 23/8	Lajeja 2/2	Lajeja 5/4	Lajeja 10/5	Lajeja 0/7

Sopivat hoitokäytännöt riippuvat alueesta ja ominaispiirteistä

=> määritellään ympäristökorvaussopimuksessa

=> Natura- ja luonnonsuojelualueilla suojelutavoitteet keskeisiä

=> luonnonsuojeluviranomaiset arvioivat hankkeet

=> hoidon tulee olla riittävän tehokasta ja tarkoituksenmukaista

Kuva: Jorma Pessa

Lumijoen Pitkänokka

Laidunala n. 600 ha

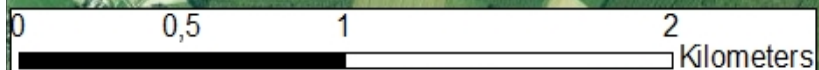
Laidunnus aloitettu v. 1996

Hoitoaluetta laajennettu vaiheittain

Merenrantaniityt ennen laidunnusta

Yhtenäinen järviruokokasvusto

Koivumetsäsaareke

Lumijoen Pitkänokka

Laitumet 1996

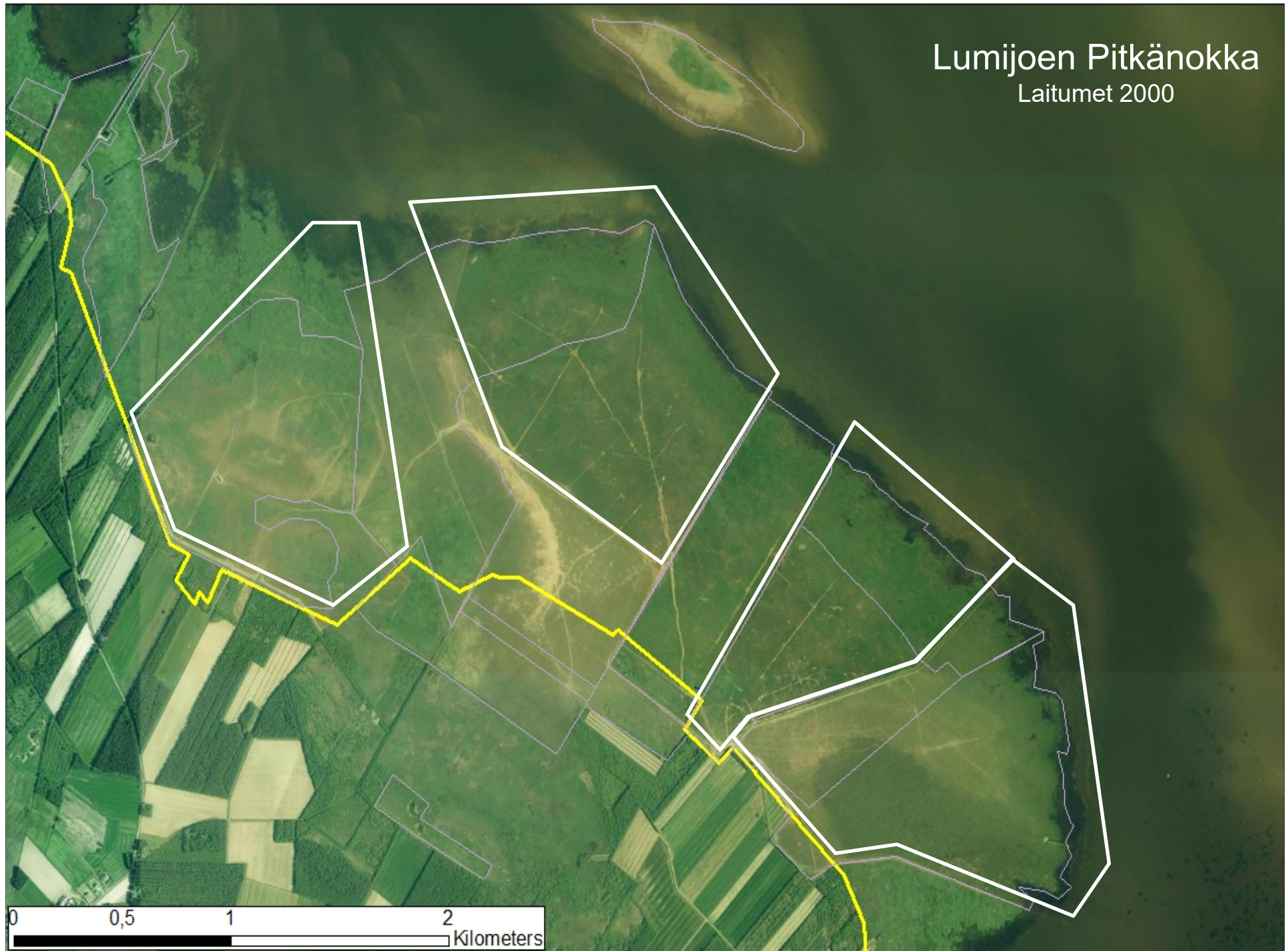
Lumijoen Pitkänokka

Laitumet 1998

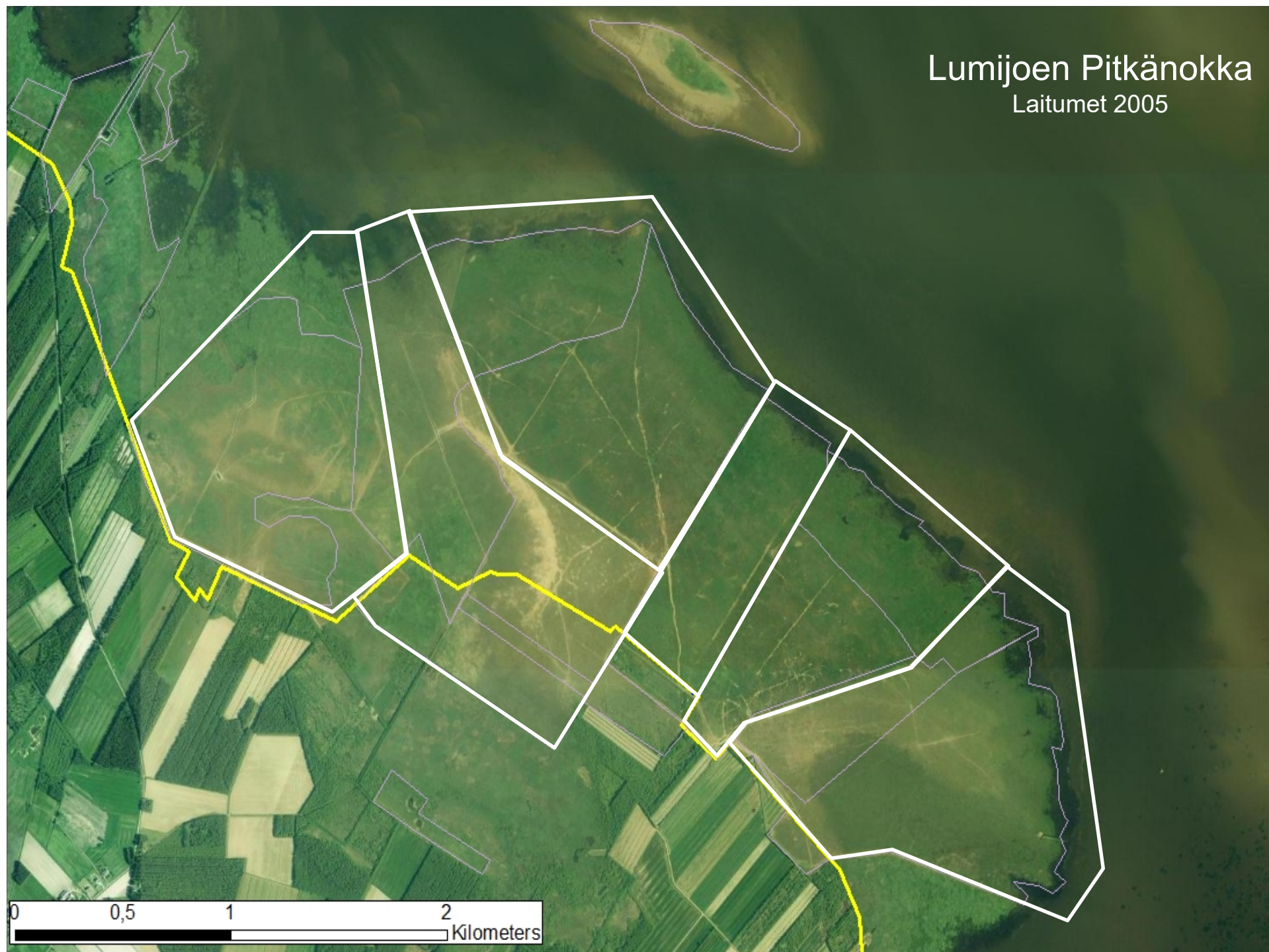
Lumijoen Pitkänokka

Laitumet 2000

Lumijoen Pitkänokka

Laitumet 2005

Lumijoen Pitkänokka

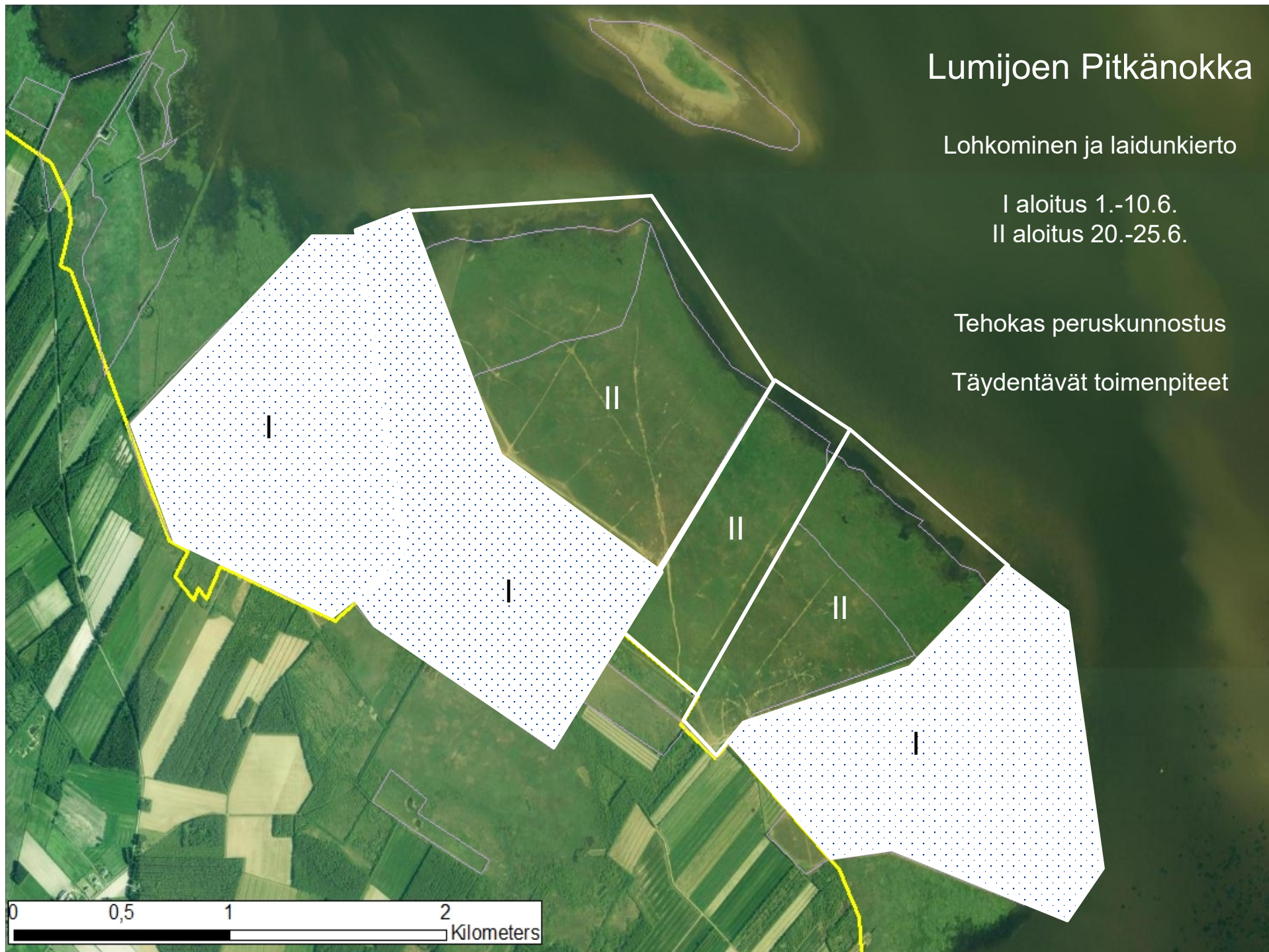
Lohkominen ja laidunkierto

I aloitus 1.-10.6.

II aloitus 20.-25.6.

Tehokas peruskunnostus

Täydentävät toimenpiteet

Eläintiheys (yksilöä/ha) => riittävä laidunpaine on keskeinen tavoitteiden toteutumisen kannalta

- Yleisesti 0,3-0,6 emolehmää/ha => johtaa usein alilaidunnukseen (sopimusehto: 0,5-1,0)
- Laitumen ikä ja ominaisuudet vaikuttavat sopivan eläintiheyden määrittämiseen
- Sopivan eläintiheyden määrittäminen on haastavaa => kasvukausien säätilat => pesien tallautumisriskin hallinta

Laidunnuksen aloitus ja kesto => keskeinen asia tavoitteiden toteutumisen kannalta

- Aloitus lintujen pesintöjen ja laitumen rehuntuoton perusteella
- Erityisalueilla poikkeavia käytäntöjä (viivästetty aloitus, lohkominen ym.)
- Syyslaidunnus parantaa lopputulosta monilla alueilla => tavoitetila saavutettava vuosittain
- Jos alilaidunnusta => niittotarve ja -velvoite

Hoitotavoitteita ei ole saavutettu tällä laitumella

- Alue vaikuttaa lähes hoitamattomalta
- Peruskunnostus on tekemättä
- Laidunpaine on ollut liian matala - olematon
- Täydennysniitto on tekemättä

Kuva: Jorma Pessa

Pieni koko ja pirstoutuneisuus estävät hoitotavoitteiden saavuttamisen

Metsäsaarekkeet ja puurivit
ojien varsilla raivattava pois

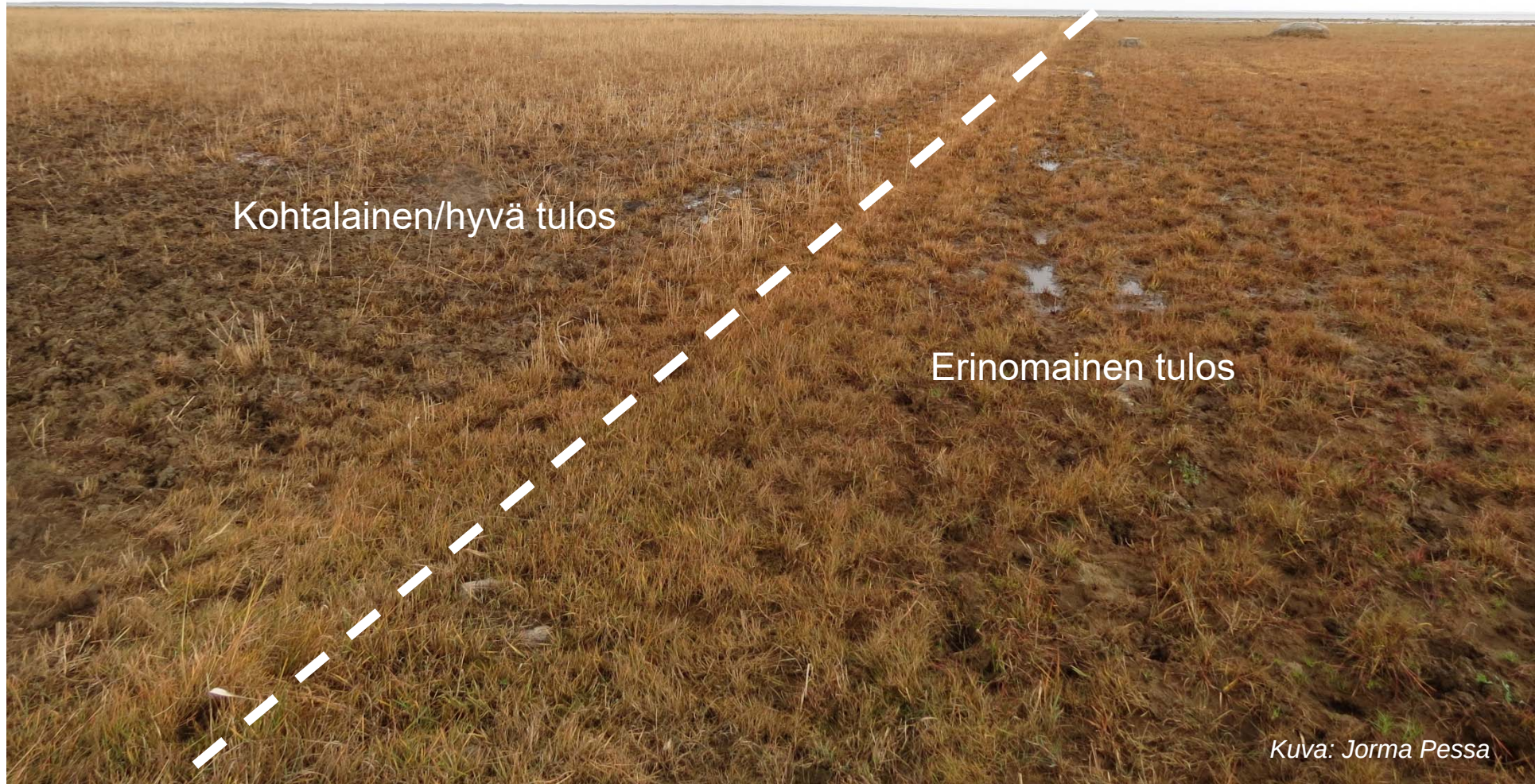
Ruovikon poisto tärkeää
⇒ Peruskunnostusvaiheessa
⇒ Täydentävä toimenpide

Raivaus ja tähteiden poistaminen tärkeää
⇒ Myös täydennysraivaukset
⇒ Raivaustähteet pois alueelta

Kuva: Jorma Pessa

Hoitotavoitteet on saavutettu tällä laitumella

Riittävä laajuus, yhtenäisyys, ei pirstoutumista, laidunpaine riittävän korkea

Kuva: Jorma Pessa

Hoitotavoitteet on saavutettu erinomaisesti tällä laitumella

Rantavyöhykkeellä ei ole hallitsevasti korkeampaa kasvillisuutta

Korrenpituus on kauttaaltaan tavoitteiden mukainen

⇒ laidunpaine täsmälleen oikea

⇒ täydentävälle niitolle ei ole tarvetta

Kuva: Jorma Pessa

Pesien, poikasten ja aikuisten säilyvyys

- Vaikutus populaation kokoon ja pesinnän jatkumiseen
- Pieni populaatio $\Leftrightarrow$ "nollavuodet"
- Häiriö $\Rightarrow$ hylkäys $\Rightarrow$ paikan vaihto
- Habitaatin laatu $\Leftrightarrow$ lintuyhteisön rakenne $\Rightarrow$ "suojalajit"
- Saalistuksen vaikutus $\Rightarrow$ vieraslajien poisto

Kosteikkoalueen ja viljelyalueen saumaton yhteys

Suokukko 100 pr
Mustapyrstökuiri 30 pr
Kuovi 20 pr
Töyhtöhyppä 40 pr
Punajalkaviklo 20 pr
Lapasorsa 18 pr
Jouhisorsa 10 pr
Heinätavi 6 pr
Niittykirvinen 30 pr
Keltavästäräkki 40 pr

Ei maisemallista yhteyttä sulkevaa metsää

0 0,25 0,5 1 Kilometers

laajuus – eheys – pitkäjänteisyys – säännöllisyys – jatkuvuus – monipuolisuus

Kiitos!

Kuva: Jorma Pessa